

در ماکو بینید

زور زور، کلیسایی که غرق نشد

سعیده احسانی راد / شهر ماکو از شهرهای مرزی ایران در آذربایجان غربی و بزرگ ترین منطقه آزاد ایران است. منطقه آزاد ماکو بعد از شانگهای دومین منطقه بزرگ آزاد جهان محسوب می شود. این شهر از نظر ژئواستراتژیک موقعیت بسیار خوبی دارد؛ از یک طرف به ترکیه و از طرف دیگر به خود مختار نخجوان وصل می شود. از نظر اقتصادی یکی از گلوگاه های اصلی است که منطقه را به اروپا وصل می کند و مسیر ترانزیتی بعد از فرودگاه امام خمینی است. منظره کشور ارمنستان از ماکو قابل مشاهده است. پیشینه تاریخی چند هزار ساله دارد و می توان در آنجا ارتباط قوی میان انسان، طبیعت، تاریخ و معماری را مشاهده کرد. این شهر آثار تاریخی متعدد و متنوع از ادوار مختلف دارد.

ماکو به سمت چالدران قرار دارد. برای بازدید از کلیسای زور زور باید از ماکو به سمت سد بارون حرکت کنید. مسیر خود را در جاده آسفالتی ادامه دهید تا به تأسیسات مربوط به سد برسید. با گذر از این قسمت، بعد از حدود ۵۰۰ متر وارد جاده خاکی فرعی می شوید که با تابلوی کلیسای زور زور مشخص شده است. پس از حدود ۷۰۰ متر به کلیسا خواهید رسید. رنگ نمای کلیسا، قهوه ای روشن و سنگ های نمای خارجی کلیسا صیقلی و صاف است. برای اتصال این سنگ ها از هیچ ملاتی استفاده نشده است و سازندگان ساختمان، سنگ ها را به گونه ای تراشیده اند که در یکدیگر چفت شده اند. تنها ورودی این کلیسا در قسمت غربی قرار دارد که دارای دری فلزی با نوشته هایی به زبان ارمنی است. بهار، تابستان و پاییز بهترین فصل برای دیدن زور زور است که می توانید همزمان زیبایی های کوه آرارات را ببینید.

دریاچه سد غرق می شد. اما با همت آرامنه و تخصص کارشناسان ایرانی، کلیسا در ۲۵ روز و با رعایت نکات علمی، سنگ به سنگ و با شماره گذاری دقیق لایه های دیوار، پیاده شد و به محل دیگری با ارتفاع حدود ۱۱۰ متر و به فاصله ۶۰۰ متری از آن نقطه، منتقل و روی برآمدگی یک صخره از نو بنا شد. این اتفاق برای اولین بار در ایران صورت گرفت. پیش از این طرح نجات معبد ابوسمبل در اسوان مصر هم به همین صورت اجرا شده بود. این کلیسا در ۱۲ کیلومتری شمال غرب قره کلیسا در نزدیکی روستای بارون و در دامنه کوهیایه بنا شده است. ساخت کلیسا در سال ۱۲۹۸ میلادی آغاز شده و در سال ۱۳۱۴ به اتمام رسیده است.

چطور به کلیسای زور زور برویم؟

کلیسای زور زور در فاصله ۴۵ کیلومتری شهر

رضا حیدری معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری آذربایجان غربی درباره جاذبه های تاریخی و گردشگری ماکو به خبرنگار «ایران» گفت: وقتی درباره استان آذربایجان غربی صحبت می شود همه از دو اثر جهانی قره کلیسا و تخت سلیمان نام می برند در حالی که کلیسای زور زور واقع در ماکو، به پیوست قره کلیسا، در فهرست میراث جهانی به ثبت رسیده است.

حیدری درباره این کلیسا توضیح داد: کلیسای تاریخی زور زور در استان عجیبی دارد. این کلیسا در یک طرح نجات بخشی منحصر به فرد میراث فرهنگی، از نابودی نجات یافته است؛ در سال ۱۳۶۴ وقتی وزارت نیرو پروژه ساخت سد بارون را به تصویب رساند، کلیسا در جایی قرار داشت که دیوار حائل سد باید در آنجا ساخته می شد و پس از اتمام کار و آبگیری دریاچه، کلیسا در

در بازدید از کلیسای زور زور چه نکاتی را رعایت کنیم

بازدید از این کلیسای زیبا و باشکوه رایگان است و نیازی به تهیه بلیت ورودی نیست. به دلیل قرارگیری این کلیسا در تاج سد بارون، بازدید از آن نیازمند هماهنگی با نیروهای حفاظتی است و بازدید گروهی از آن به کسب اجازه از اداره میراث فرهنگی ماکو نیاز دارد. در فصل بهار که دریاچه سد بارون پر آب می شود، منظره بسیار زیبا و منحصر به فردی به وجود می آید که ارزش دیدن دارد. به علت ارتفاع زیاد و گردنه ای بودن مسیر بهتر است، هنگام بارش برف به این منطقه نروید. هیچ امکاناتی برای گردشگران در این منطقه وجود ندارد. اگر اهل اقامت در خانه روستایی باشید، می توانید به روستای بارون بروید که در نزدیکی سد قرار دارد و خانه اجاره کنید.

حس عجیب، زیر صخره های قلعه قبان

معاون گردشگری آذربایجان غربی قلعه قبان را جاذبه دیگری در ماکو عنوان کرد و گفت: قلعه قبان اثر طبیعی در ماکو است که در هسته مرکزی شهر قرار دارد. این قلعه مشرف به شهر قدیم ماکو است و از بزرگ ترین دیواره های صخره نوردی جهان به شمار می رود. وقتی این صخره ها را می بینید هر لحظه فکر می کنید ممکن است روی سرتان بریزد و احساس می کنید زیر این صخره ها دفن خواهید شد. قلعه قبان فضایی دارد که دور تا دورش کوهستان است.

قدمت قبان ماکو که با نام های قلعه قبان، قلعه قبان و قلعه کاپان هم شناخته می شود، به ۶۰۰ سال پیش و دوره تیموریان بازمی گردد. این قلعه با ۲۵۰ هکتار مساحت در بافت تاریخی شهر قرار دارد و با دیوارها، باروها و برج های بلند شامل بخش هایی مانند شاه نشین، حمام و زندان می شود. دیوارهای قدیمی ماکو یا همان قلعه قبان هنوز به قوت خود باقی است و بافت قدیمی شهر را در آغوش کشیده است.

ساج قاوورماسی، غذای سنتی ماکو

در سفر به ماکو از غذاهای سنتی از جمله ساج قاوورماسی، نباید گذشت. این غذا را با گوشت گوسفندی می پزند و با پیاز و فلفل تفت می دهند. بعد چند پیمانه آب به آن می افزایند و با در بسته روی حرارت ملایم می گذارند تا بپزد. بقیه پیاز را به صورت نگینی خرد کرده و داخل تابه ای به همراه مقداری روغن تفت می دهند تا سبک شود.

بعد سیر را به آن می افزایند. وقتی بوی سیر به مشام رسید، گوشت پخته شده را به آن می افزایند و تفت می دهند تا سرخ شود. گوجه فرنگی و فلفل دلمه ای را به مواد افزوده و تفت می دهند تا آب گوجه فرنگی تبخیر شود. بعد نمک و فلفل آن را اندازه می کنند. سپس ۱ عدد نان را خرد کرده و روی خوراک می ریزند. بعد آن را هم زده و از روی حرارت برمی دارند. یک عدد نان داخل ظرفی قرار داده و خوراک را روی آن می ریزند. این غذا را به همراه ماست سرو می کنند. می توانید این غذا را در رستوران های قدیمی مسیر جاده یولاگندی ساج قاوورماسی سفارش دهید.

صخره های اندج

۱۵ کیلومتری شهر معلم کلاهی و ۸۰ کیلومتری قزوین

دریاچه اوان

۷۵ کیلومتری قزوین

دره تلاتر

۶۵ کیلومتری قزوین، روستای روح آباد، نزدیک رازمیان، الموت غربی

